Kakšna bo prihodnost Evropske unije? Med strateško avtonomijo, federalizacijo in nacionalno suverenostjo

Pet, 12.06.2026 - 19:46
Natisni

Sporo?ilo za javnost

Ugledni diplomati in strokovnjaki so razpravljali o prihodnosti Evropske unije, njenem geopoliti?nem položaju in vlogi Slovenije v spreminjajo?em se svetu.

Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve ter Klub nekdanjih slovenskih veleposlanikov sta danes pripravila zaklju?ni del sklopa razprav *Izzivi slovenske zunanje politike v zaostrenih mednarodnih okoliš?inah*. Posvet z naslovom *Prihodnost Evropske unije – federalna ali konfederalna* je predstavljal tretji in sklepni del razprav, ki so bile namenjene premisleku o klju?nih zunanjepoliti?nih izzivih Slovenije v ?asu hitro spreminjajo?ega se mednarodnega okolja. Predhodni razpravi sta bili posve?eni prihodnosti transatlantskih odnosov in zavezništva NATO ter vprašanju prihodnosti univerzalnega multilateralizma. Razpravo sta usmerjala predsednik Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve **Bojan Kekec** in nekdanji veleposlanik **Roman Kirn**.

Evropa pred novimi geopoliti?nimi preizkušnjami

Udeležence je uvodoma nagovoril predsednik Državnega sveta Republike Slovenije **Marko Lotri?**, ki je poudaril, da se Evropska unija soo?a z obdobjem hitrih sprememb, geopoliti?nih pretresov in vse ve?je nepredvidljivosti. Po njegovih besedah razprava o prihodnosti Evropske unije ni le vprašanje institucionalne ureditve, temve? predvsem vprašanje, kako bo Evropa ohranila svojo varnost, gospodarsko mo?, politi?ni vpliv in vrednote.

Opozoril je na zaostajanje Evrope na podro?ju novih tehnologij, digitalizacije in umetne inteligence ter poudaril potrebo po ve?jih vlaganjih v raziskave, razvoj in inovacije. Poseben poudarek je namenil širitvi Evropske unije na Zahodni Balkan ter potrebi po iskanju ravnotežja med nacionalno suverenostjo držav ?lanic in u?inkovitejšim skupnim odlo?anjem. Marko Lotri? je dejal: **»Živimo v svetu velikih sil, strateških interesov in hitrih sprememb. Evropska unija bo morala v takšnem okolju delovati bolj povezano in bolj samozavestno.«**

Evropska unija kot temelj slovenske prihodnosti

Bojan Kekec, državni svetnik in predsednik Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve, je soglašal s tezo, da postaja vprašanje prihodnje institucionalne ureditve Evropske unije vse pomembnejše tako za evropsko kot tudi za slovensko prihodnost. Evropski projekt ostaja za države ?lanice, tudi za Slovenijo, eden najpomembnejših temeljev stabilnosti, gospodarskega razvoja in politi?nega sodelovanja.

Ivo Vajgl, predsednik Kluba nekdanjih slovenskih veleposlanikov, je v svojem nastopu dejal: **»Zunanja politika je obraz in izraz države navzven, njenega znanja, njene vloge. Slabo je, ?e se na zunanji politiki lomijo kopija.«** Glede razprav o palestinski zastavi pa je poudaril: **»Tuje zastave se obešajo le takrat, kadar gre za obisk predsednikov tujih držav. Zastava ne sme razdvajati.«**

Nekdanji veleposlanik in moderator sre?anja **Roman Kirn** je poudaril, da namen posveta ni priprava nove zunanjepoliti?ne strategije ali ponujanje dokon?nih rešitev, temve? razumevanje hitro spreminjajo?ega se mednarodnega okolja in razmislek o tem, kako naj se Slovenija nanj odzove. **»Projekt evropske integracije je nedvomno dale? najpomembnejši in najuspešnejši politi?ni projekt sodobne Evrope. To je najboljša**

stvar, ki se je kadarkoli zgodila Evropi, in to velja brez dvoma tudi za Slovenijo.«

Razprava je iskala odgovore na tri klju?na vprašanja: kakšen je trenutni položaj Evropske unije v svetu, kakšne rešitve so možne za njen nadaljnji razvoj in kakšna stališ?a bi morala pri tem zagovarjati Slovenija. **»Naša ambicija je predvsem ponuditi razumevanje sveta, v katerem se nahajamo, in ponuditi slovenski politiki zunanjepoliti?ni razmislek, kako se odzvati na te spremembe.«**

Potreba po novi razvojni strategiji Slovenije

Po oceni rednega profesorja **dr. Mojmirja Mraka** se Evropska unija nahaja na prelomni to?ki, kjer status quo ni ve? dovolj in bodo za napredek potrebni odlo?nejši koraki predvsem najve?jih držav ?lanic. Slovenija bi morala zaradi bistveno spremenjenih mednarodnih razmer ponovno premisliti svoje razvojne prioritete in posodobiti razvojno strategijo iz leta 2017.

»Glede na to, da se je situacija drasti?no spremenila, bi morala tudi Slovenija malo pogledati svoje razvojne prioritete. Mi imamo razvojno strategijo iz leta 2017, za katero zelo jasno povem, da v trenutku, ko je bila sprejeta, ni bila ponotranjena,« je rekel Mrak.

Opozoril je tudi, da predlog novega prora?una Evropske unije ve? sredstev namenja konkuren?nosti in odpla? evanju skupnega dolga, manj pa koheziji in kmetijstvu, kar bi lahko pove?alo razlike med jedrom in periferijo Unije.

Strateška potrpežljivost in obramba evropskih vrednot

Izredni profesor dr. **Matjaž Nahtigal** je poudaril, da Evropska unija kljub številnim pretresom ostaja eno najve?jih gospodarstev in ena najbolj razvitih skupnosti sveta. **»Evropska unija kljub vsem pretresom izgleda zelo dobro; je eno najve?jih gospodarstev na svetu in ena najbolj razvitih skupnosti sveta.«**

Opozoril pa je, da se je svet v zadnjih dveh desetletjih temeljito spremenil iz razmeroma stabilnega enopolnega reda v bolj kaoti?en in multipolaren sistem, kar Evropsko unijo postavlja pred številne izzive. Zavzel se je za premišljeno odlo?anje in »strateško potrpežljivost«, saj mora Evropa prevzeti ve? odgovornosti za lastno varnost, hkrati pa izpeljati pravi?en in vklju?ujo? zeleni prehod.

Po njegovem mnenju mora Evropska unija ostati zvesta svojim temeljnim vrednotam. **»Evropska unija mora vztrajati in se ne sme odre?i doslednemu spoštovanju in zagovarjanju mednarodnega prava, univerzalnih ?lovekovih pravic in multilateralnih organizacij.«**

Grenlandija kot preizkus evropske geopoliti?ne mo?i

Dr. Rudi Rizman je razpravo usmeril v geopoliti?ni položaj Evrope med Združenimi državami Amerike in Kitajsko. Ocenil je, da se je Evropa znašla v položaju, ko bo morala svojo strateško avtonomijo šele dejansko zgraditi.

Opozoril je, da Evropa danes še vedno nosi posledice dolgoletne odvisnosti od treh klju?nih dejavnikov – ruske energije, poceni kitajskih izdelkov ter ameriške varnosti in informacijske tehnologije. Posebej je **Rizman** izpostavil vprašanje Grenlandije, ki ga vidi kot simbol širšega vprašanja evropske geopoliti?ne samozavesti. Dodal je, da Evropa za zdaj ne kaže dovolj odlo?ne drže do strateških interesov velikih sil na severu Atlantika. **»Ali bo morala Evropa mol?e pogoltniti to, da se bo Grenlandija znašla v ameriških rokah, bodisi na tak ali druga?en na?in?«**

V prihodnjih dneh bodo pripravljeni zaklju?ki posveta, ki jih bo najprej obravnavala Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve, nato še Državni svet Republike Slovenije, posredovani pa bodo tudi Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru Republike Slovenije.